

Lathund för hälsocentraler angående några sjukdomar som omfattas av smittskyddslagen

Lathund riktad till läkare och sjuksköterskor på hälsocentraler och sjukstugor i Västerbotten. Syftet är att underlätta handläggningen när det gäller några av de vanligaste smittsamma sjukdomarna i Smittskyddslagen. Hör gärna av er om ni vill lägga till något i lathunden.

Allmänna tips

Det finns mycket information i smittskyddsläkarnas smittskyddsblad som finns på [smittskyddsläkarföreningens webbplats](#). Där beskrivs smittskyddsåtgärder, smittspårning och de förhållningsregler som gäller för respektive sjukdom som är anmälningspliktig. Smittskyddsblad finns riktade till läkare och till patienter och innehåller förhållningsregler för respektive sjukdom. Ge patienten patientinformationen och dokumentera i journalen att du givit förhållningsregler både muntligt och skriftligt. Många smittskyddsblad för patienter finns översatta till andra språk och översättningarna ligger tillsammans med det svenska bladet under respektive sjukdom på [smittskyddsläkarföreningens webbplats](#).

Smittskyddsanmälan görs elektroniskt med SITHS-kort:

- <https://sminet3-prod.sminet.sjunet.org> (via Sjunet) denna länk gäller för samtliga vårdenheter inom Region Västerbotten. Välj *SITHS-kort på denna enhet* <https://sminet3-prod.sminet.se> (via internet)

Klamydia, gonorré, syfilis och HIV anmäls med **rikskod**. Rikskod består av patientens födelseår och fyra sista siffror i personnumret, ex 1970-1111. Dessa sjukdomar anmäls dock sällan av hälsocentral, se nedan.

Använd fältet "annat nummer" om personen saknar svenskt personnummer.

Smittskyddsenshetens telefonnummer:

Sekreterare Denise Jarvis	Tfn: 090-785 13 68
Smittskyddssköterska Anna Kauppi	Tfn: 090-785 37 65
Smittskyddssköterska Josefin Örnbjär	Tfn: 090-785 37 49
Smittskyddsläkare Maria Marklund	Tfn: 090-785 14 00
Bitr. smittskyddsläkare Gunilla Persson	Tfn: 090-785 20 15
Bitr. smittskyddsläkare Therese Thunberg	Tfn: 090-785 20 15
Bitr smittskyddsläkare Martin Angelin	Tfn: 090-785 37 51

På smittskyddsenshetens webbplats <http://www.regionvasterbotten.se/smittskydd> finns information om smittsamma sjukdomar, hälsoundersökning av migranter, influensa-och pneumokockvaccinering, resistenta bakterier och mycket mer. Många dokument är översatta till flera språk. Vi har många bra länkar, bl. a till Smittskyddsbladen.

När det gäller smittspridning och hygienfrågor inom vården är det i första hand vårdhygien som

handlägger dessa frågor. De har även mycket bra information på sin webbplats på [Region Västerbotten – Vårdhygien](#)

Smittsamma sjukdomar i ett urval

Campylobakter

Campylobakter är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Medicinskt ansvarig läkare ansvarar för det medicinska omhändertagandet, smittspårning, förhållningsregler och klinisk anmälan i Sminet. För mer information [se vår webbplats under magtarminfektioner](#).

Cryptosporidium

Cryptosporidium är en anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Medicinskt ansvarig läkare ansvarar för det medicinska omhändertagandet, smittspårning, förhållningsregler och klinisk anmälan i Sminet. För mer information [se vår webbplats under magtarminfektioner](#).

ESBL (extended spectrum betalactamases)

Endast anmälningspliktig för laboratorier, ingen klinisk anmälan behöver göras av läkare.

ESBL-carba

ESBL-carba är anmälningspliktig och smittspårningspliktig och handläggs alltid i samråd med vårdhygien och smittskydd.

EHEC (enterohemmoragisk E.coli)

EHEC är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Medicinskt ansvarig läkare ansvarar för det medicinska omhändertagandet, smittspårning, förhållningsregler och klinisk anmälan i Sminet. För mer information [se vår webbplats under magtarminfektioner](#).

Giardia

Giardia är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Medicinskt ansvarig läkare ansvarar för det medicinska omhändertagandet, smittspårning, förhållningsregler och klinisk anmälan i Sminet. För mer information [se vår webbplats under magtarminfektioner](#).

Alla med giardia ska behandlas, se till exempel Läkemedelsboken eller rådgör med infektionskliniken/barnkliniken. Märk receptet ”kostnadsfritt enligt SML”.

Gonorré

Gonorré är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Alla patienter med gonorré ska handläggas av Hud-och STD-kliniken NUS. Provtagande läkare ska informera patienten om diagnosen och ge förhållningsregler enligt smittskyddsblad (finns på flera språk). Ring STD-mottagningen och skicka även en akut remiss för vidare utredning, behandling och smittspårning. Påbörja INGEN behandling, STD kommer att kalla patienten snarast, ta kompletterande prov och behandla. Kurator på STD-mottagningen gör smittspårning och anmäler i Sminet.

Hepatit B

Hepatit B är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Medicinskt ansvarig läkare ansvarar för det medicinska omhändertagandet, smittspårning, förhållningsregler och klinisk anmälan i Sminet.

Ska alltid remitteras för uppföljning till infektionskliniken NUS eller barnkliniken, MEN innan remiss skrivs ska vissa åtgärder vidtas:

1. informera patienten om diagnosen och ge förhållningsregler enligt Smittskyddsblad, både muntligen och skriftligen. Finns på flera språk.
2. påbörja smittspårning, dvs. kolla upp familjemedlemmar och sexualpartners för pågående hepatit B (HBsAg pos) eller om de har skydd mot hepatit B (positiv a-HBc eller a-HBs >10) och erbjud gratis vaccination för dem som inte har skydd sen tidigare.
3. Ange både i remissen och i din Sminetanmälan att du gjort ovanstående.

Om det rör sig om en **akut hepatit B** ska infektionsjouren kontaktas omgående för vidare handläggning och smittspårning.

Hepatit C

Hepatit C är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Medicinskt ansvarig läkare ansvarar för det medicinska omhändertagandet, smittspårning, förhållningsregler och klinisk anmälan i Sminet. Ge patienten information om diagnosen och förhållningsregler muntligen och skriftligen enligt Smittskyddsblad (finns på flera språk).

Det kan vara svårt att smittspåra men erbjud hepatit C-test av partner och om det gäller person med pågående missbruk bör de som delat injektionsverktyg testas. Denna smittspårning kan överlåtas till infektionskliniken. Alla patienter med hepatit C ska remitteras för uppföljning till infektionskliniken NUS, alternativt barnkliniken. Informera gärna patienten att hepatit C går att bota med tablettbehandling.

Ange i remissen och i Sminetanmälan hur långt du kommit vad gäller smittspårningen. Glöm inte att ange i Sminetanmälan att du givit patienten förhållningsregler.

Om det rör sig om en **akut hepatit C-infektion** ska infektionsjouren kontaktas för handläggning och uppföljning.

MRSA (methicillinresistent Stafylococcus aureus)

MRSA är allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig. Handläggs i samråd med MRSA-teamet på infektionskliniken. Provtagande läkare ska informera patienten om diagnosen och ge förhållningsregler (Smittskyddsblad finns på flera språk) samt remittera till infektionskliniken. Ange i remissen om patienten har riskfaktorer (till exempel eksem, sår, infarter), aktuellt yrke eller utbildning, familjekonstellation, tolkbehov osv. Smittspårning innebär i regel MRSA-screening av hushållskontakter, överenskom med MRSA-teamet vem som ska ta dessa prover. Anmäl i Sminet, glöm inte att ange att förhållningsregler givits samt om patienten är remitterad till MRSA-teamet.

Hiv

Hiv är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Alla patienter med hiv ska handläggas av Infektionskliniken NUS. Ring till infektionsmottagningen/sök infektionsjouren och skicka även en remiss vid nyupptäckt hiv-infektion. Ta tillbaka patienten snarast och informera om diagnosen samt ge förhållningsregler muntligen och skriftligen enligt Smittskyddsblad (finns på flera språk). Patienter kommer att kallas till infektionsmottagningen inom några dagar. Infektionskliniken gör anmälan i Sminet och smittspårar. Infektionskliniken och klinisk mikrobiologi har en rutin för nyupptäckt HIV som alla HC fått tidigare.

Kikhosta

Anmälningspliktig och smittspårningspliktig. Mycket viktigt att ta reda på om det finns spädbarn som kan ha utsatts för eller riskerar att utsättas för smitta. I så fall krävs omedelbar handläggning med behandling eller profylax. Efterfråga också om kontakt med gravid i sista trimestern. Bra information finns hos Folkhälsomyndigheten: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/r/Rekommendationer-for-att-forebygga-kikhosta-hos-spadbarn/>.

Ge patienten/föräldern information, använd smittskyddsblad, patientinformation. I Sminet: kom ihåg att ange om smittspårning påbörjats och skriv gärna under övrig information om vidtagna åtgärder.

Klamydia

Klamydia är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Patienten ska ges förhållningsregler enligt Smittskyddsblad samt behandling. Den läkare som ordinerade provtagningen ansvarar för detta. Kom ihåg att skriva ”kostnadsfritt enligt SML” på receptet. Remittera smittspårningen till någon av våra smittspårningskuratorer vid dessa kliniker:

- Umeå- och Skellefteå-området Hudkliniken, Umeå
- Södra Lappland-området Kvinnokliniken, Lycksele

Remitteras patienten till kurator på någon av klinikerna ovan, behöver inte smittskyddsanmälan i Sminet göras av behandlande läkare! Om behandlande läkare däremot väljer att utföra smittspårningen själv, ska också smittskyddsanmälan göras.

Salmonella

Salmonella är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Medicinskt ansvarig läkare ansvarar för det medicinska omhändertagandet, smittspårning, förhållningsregler och klinisk anmälan i Sminet. För mer information [se vår webbplats under magtarminfektioner.](#)

Shigella

Shigella är en allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Medicinskt ansvarig läkare ansvarar för det medicinska omhändertagandet, smittspårning, förhållningsregler och klinisk anmälan i Sminet. För mer information [se vår webbplats under magtarminfektioner.](#)

Tuberkulos

Aktiv tuberkulos är allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Handläggs av Tuberkuloscentrum Norr, dvs. infektionskliniken NUS, medicinkliniken Skellefteå och medicinkliniken Lycksele, barn- och ungdomskliniken NUS, Skellefteå och Lycksele. Latent tuberkulosinfektion (LTBI) är inte anmälningspliktig, remiss skickas till infektionskliniken, medicinkliniken Skellefteå eller medicinkliniken Lycksele beroende på bostadsort. Barn under 18 år remitteras till respektive barnklinik för vidare handläggning.

Yersinia (Yersinia enterocolitica och Yersinia pseudotuberculosis)

Yersinia är en anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom. Medicinskt ansvarig läkare ansvarar för det medicinska omhändertagandet, smittspårning, förhållningsregler och klinisk anmälan i Sminet. För mer information [se vår webbplats under magtarminfektioner.](#)

Skrivet i mars 2017, uppdaterat mars 2025, av

Anna Kauppi
Smittskyddssjuksköterska, Smittskyddsenheten Region Västerbotten

Granskat av
Maria Marklund
Smittskyddsläkare, Smittskyddsenheten Region Västerbotten